

Digitale geletterdheid integreren in taal:

Zo doe je dat op een leuke en eenvoudige manier!

Aanpak, tips en ervaringen van
de Groen van Prinstererschool

Digitale geletterdheid integreren in taal:

Trots terugblikken en vooruitkijken

Zo zijn we begonnen

De innovatievraag van de PO-Raad

Onze aanpak

Stap voor stap samen aan de slag

Handige tips

Leer van onze inzichten

Dit vonden zij ervan

Collega's delen hun ervaringen

Zelf aan de slag

Maak gebruik van onze tool

Zo gaan we verder

Terugblikken en vooruitkijken

Zo zijn we begonnen

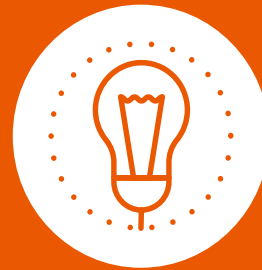
De innovatievraag van de PO-Raad

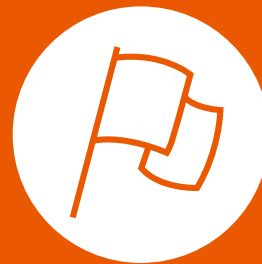
Met behulp van het project 'innovatievragen' ondersteunt de PO-Raad scholen en besturen bij verandervraagstukken op het gebied van ICT. De Groen van Prinstererschool diende ook een innovatievraag in. In oktober 2019 ging deze van start! Gedurende ruim een jaar kregen we procesbegeleiding van een externe adviseur en een budget om met ons vraagstuk aan de slag te gaan, te ontdekken en te leren.

Onze innovatievraag luidde: Hoe komen we tot een geïntegreerde leerlijn digitale geletterdheid en hoe nemen we medewerkers daarin mee?

De reden dat we aan de slag wilden met deze vraag was dat digitale geletterdheid hoog op de agenda staat, maar dat we dat concreter wilden maken: door digitale geletterdheid te integreren in de taal- en zaakvakken.

**Lees onze
innovatievraag**

**Lees het
startinterview**

Samen Slimmer PO

Een initiatief van de PO-Raad

Onze aanpak

Stap voor stap samen aan de slag

Wil je school aan de slag gaan met digitale geletterdheid? Dat hoeft niet moeilijk te zijn! Zo hebben wij het gedaan.

Stap 1 Zorg dat je een werkgroep hebt

We hebben een werkgroep samengesteld, bestaande uit de directie en de ICT-werkgroep. Zij zijn de koplopers, en die heb je nodig.

Het was hun taak om collega's mee te nemen in onze visie en in de kansen die we zien. Want draagvlak en gedeeld enthousiasme zijn een voorwaarde voor het succesvol ontwikkelen van een leerlijn digitale geletterdheid.

Stap 2 Start bij de basis en neem het team mee

Start bij de basis:

1. Wat: wat is digitale geletterdheid? (kennis)
2. Waarom: wat hebben kinderen eraan? Wat willen we dat kinderen leren?
3. Hoe: ga praktisch aan de slag. Wat past bij onze school en onderwijs?

Wij hebben deze vragen met elkaar beantwoord tijdens een kick-off met het team. Ook is het thema digitale geletterdheid als vast onderwerp geagendeerd voor studiedagen en teamoverleggen. Zo gaat het thema meer leven.

Stap 3 Kies je focus

We wilden voorkomen dat collega's het gevoel krijgen 'dat er weer iets bij komt' of dat het hele onderwijs omgegooid moet worden. Daarom hebben we bewust gezocht naar de integratie van digitale geletterdheid in taal- en zaakvakken. Daarbij kijken we ook naar reeds bestaande leerlijnen en leerdoelen en wat we daarvan kunnen en willen gebruiken.

Al snel bleek dat we beter een iets scherpere focus konden kiezen. Wij hebben ervoor gekozen om digitale geletterdheid te koppelen aan taal.

Stap 4 Werk stap voor stap

Start met een globaal plan en werk niet alles tot in detail uit. Ga samen aan de slag, ontdek wat wel en niet werkt (of iets bijdraagt aan de doelen), en pas daar je plan en de vervolgstappen op aan.

Wij vroegen bijvoorbeeld regelmatig aan collega's wat ze nodig hadden en konden dan bijvoorbeeld gericht een training aanbieden. En we ontwikkelden gaandeweg een tool, met de input van het hele team.

Stap 5 Werken met de tool en vervolgstappen zetten

Inmiddels werken we met de tool. Onze volgende stap is het opzetten van een leerlijn digitale vaardigheden. Hierin bepalen we wat het niveau is dat elk kind bij de start van een nieuwe groep en op het einde van het einde van het schooljaar zou moeten hebben.

Er zijn al allerlei leerlijnen te vinden. We kijken wat we daarvan kunnen gebruiken en wat we zelf ontwikkelen.

De stappen lopen door elkaar; het is geen lineair maar een continu proces.

Digitale geletterdheid integreren in taal: zo doen wij het

- Binnen elk thema hebben we twee lessen gekozen waaraan we een digitaal doel verbinden. De kinderen gaan dan bijvoorbeeld digitaal werken aan de voorbereiding op de spreekles of verwerking van de schrijfles.
- Daarnaast hebben we per thema een losse ICT-basisvaardigheid les. Bijvoorbeeld over zaken als: hoe sla je een bestand op? Of hoe voeg je een plaatje toe in een PowerPoint?

Handige tips

Leer van onze inzichten

Zorg voor voldoende betrokkenheid

Bij ons waren dit:

- De werkgroep ICT & moderne media en de taalcoördinator.
- Het team van de school.
- Experts buiten de school: FutureNL (workshop team), Kennisnet (overleg Remco Pijpers), Lucas Onderwijs (overleg beleidsadviseurs), O21 (procesbegeleiding).

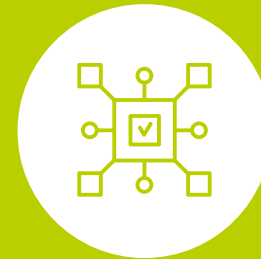
Zorg voor tijd en rust in de organisatie

- Agendeer het onderwerp op studiedagen om het proces mét het team op te bouwen (waarom doen we dit, wat willen we bereiken en hoe).
- Plan voldoende overlegmomenten tussendoor.
- Het heeft ons geholpen om prioriteit vanuit de directie te krijgen.
- We hebben presentatiemogelijkheden en tips opgehaald uit het leernetwerk ICT & moderne media.

Koppel digitale doelen aan taaldoelen

- Vanuit de taaldoelen hebben we gezocht naar een koppeling met digitale vaardigheden.
- We zijn stel- en spreeklessen met een digitale twist gaan opstellen en uitproberen.
- We hebben een gedeeld werkdocument gebruikt. De communicatie naar en van het team hierover was prima.

Kies zoveel mogelijk één platform waar leerlingen op werken

- We hebben gekozen voor G-Suite omdat leerlingen Chromebooks gebruiken. In de coronaperiode was dit handig, omdat het al ingericht was.
- We hebben duidelijke afspraken gemaakt: leerlingen werken met G-Suite, medewerkers met Office 365.

Heb aandacht voor het proces

- Er was veel enthousiasme om lessen uit te proberen.
- Hierover was terugkoppeling in de team- en bouwoverleggen. Het was goed om verschillende ervaringen te horen.
- Werk stap voor stap (iteratief): opstellen -> uitproberen -> bijstellen.

Dit vonden zij ervan

Collega's delen hun ervaringen

“Eerst was ik sceptisch, nu razend enthousiast!”

Hoe heeft het team van de Groen van Prinstererschool het integreren van digitale geletterdheid in taal ervaren? We vroegen het aan Annemieke Huitsing (64), leraar van groep 7/8.

“Toen ik van collega's hoorde dat we meer met digitale geletterdheid in het taalonderwijs gingen doen, was ik in eerste instantie niet enthousiast. Ik vond het juist zo waardevol dat onze leerlingen nog op papier schreven. Gedichten, vrije verhalen, recensies: op het einde van het jaar bundelden we deze en kregen de leerlingen een schrijfportfolio mee. Zou dat dan verdwijnen? Tegelijkertijd waren er ook jongere collega's die wel de voordelen zagen. We hebben samen afgesproken dat we het in ieder geval een kans zouden geven.”

Stap voor stap én praktisch aan de slag
“Tijdens een studiedag kregen we uitleg en werd getoond hoe Google Drive werkt. Voor elke groep werd door iemand van de werkgroep een werkomgeving klaargezet. Op een volgende studiedag kregen we te zien hoe je een document klaarzet en ontvingen we een stappenplan met praktische uitleg.

Samen met de werkgroep en mijn collega-leraren hebben we vervolgens nagedacht over welke opdrachten zich lenen voor digitale verwerking; we kozen voor de schrijfopdrachten. En toen... kwam de eerste lockdown.”

Gedichten over corona

“Eigenlijk zorgde dat juist voor een boost, niet alleen qua digitaal werken maar ook in de communicatie met ouders. Tijdens het afstandsonderwijs stuurden we hun elke week vlak voor het weekend een mail. Ik heb op een gegeven moment de gedichten die leerlingen geschreven hadden over corona gebundeld en – zonder namen van leerlingen – met ouders gedeeld. Een week later schreven de leerlingen over wat ze misten van school, ook die verhalen gingen naar ouders. Daar kregen we geweldige reacties op!”

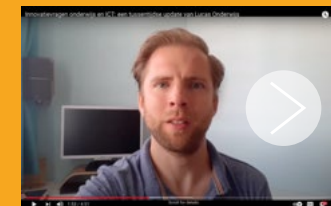
Voordelen van digitaal werken

“Hoewel ik in het begin sceptisch was, begon ik al snel meerdere voordelen van de nieuwe aanpak te zien. Doordat meerdere kinderen in hetzelfde document werken, geven ze feedback op elkaars werk. Waardevol! Een

ander voordeel is dat blaadjes met schrijfopdrachten niet langer kwijtraken in laatjes of dat ik stapels papier mee hoeft te nemen. Ik klap mijn computer open en kan meteen feedback geven aan de leerling.”

Niet meer terug naar papier

“Ook de leerlingen vinden het geweldig. Het is mooi te zien dat ze nu ook andere ICT- en 21e-eeuwse vaardigheden ontwikkelen: ze werken meer samen, leren hoe ze plaatjes toevoegen, hebben meer aandacht voor de vorm en structuur van een tekst. Inmiddels zijn we van Drive overgestapt op Google Classroom, dat werkt nog gemakkelijker. Ik vind het interessant om te bekijken hoe we met een digitaal portfolio kunnen gaan werken. Kortom: ik zie veel mogelijkheden en zou nu niet meer anders willen!”

Bekijk de tussentijdse ervaringen in het filmpje

Zelf aan de slag

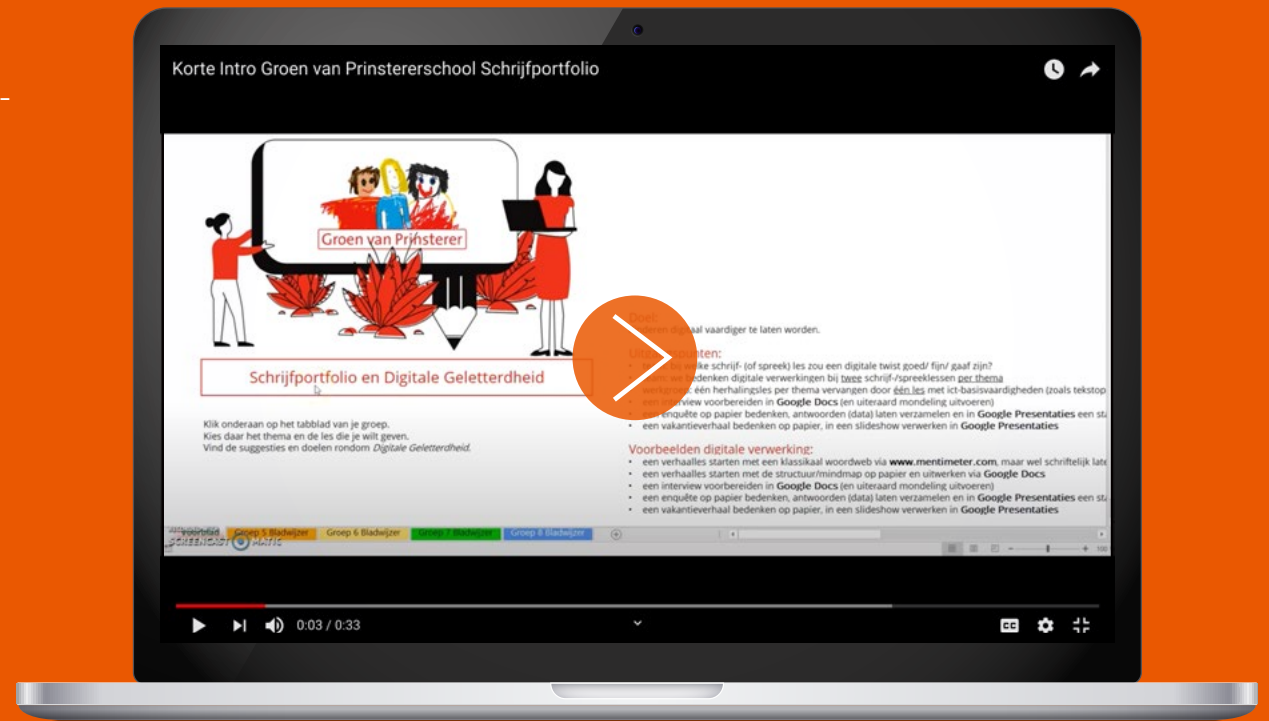
Maak gebruik van onze tool

We hebben een tool ontwikkeld voor de groepen 5 t/m 8 waarin taaldoelen, digitale geletterdheid, ICT-basisvaardigheden, doelen en SLO-aanbodsdoelen samen komen. Je kiest eerst de groep, vervolgens het thema en dan de les. Je vindt vervolgens de bijbehorende taaldoelen, een digitale aanpak en passende doelen rondom digitale geletterdheid.

[Bekijk onze tool](#)

[Benieuwd hoe onze tool werkt? Bekijk het filmpje!](#)

Zo gaan we verder

Trots terugblikken en vooruitkijken

Trots terugblikken

We hebben met elkaar veel stappen gezet tijdens de innovatievraag! Het team heeft zich open opgesteld en is meegegaan met alle ontwikkelingen. Collega's zijn gewend aan de nieuwe werkwijze en krijgen er steeds meer handigheid en plezier in. Nu het team gewend is aan de nieuwe werkwijze, is er honger naar meer. De basis staat, maar er kan nog veel meer en er is nog zoveel te ontdekken. We kijken steeds welke ontwikkelingen bij de school en onze onderwijsvisie passen en geven de kennis zo gefilterd mogelijk door, zodat collega's ermee aan de slag kunnen.

Lees meer in het slotinterview op de website www.samenslimmerpo.nl.

... en vooruitkijken!

Wanneer je digitale geletterdheid wil integreren in het lesprogramma, is het noodzakelijk dat kinderen de ICT-(basis)vaardigheden beheersen. Een volgende stap in dit project is dan ook het opzetten van een leerlijn digitale vaardigheden. Hierin bepalen we wat het niveau is dat elk kind bij de start van een nieuwe groep en op het einde van het schooljaar zou moeten hebben.

Wil je meer weten over onze innovatievraag, tool of aanpak? Neem dan contact op via info@groenschool.lucasonderwijs.nl.

www.lucasonderwijs.nl

www.gprinstererschool.nl